
Informacija o realizaciji aktivnosti, statusu implementacije i ključnim izazovima u okviru IPA II i IPA III programa kroz sistem indirektnog upravljanja EU fondovima

Uvod

U skladu sa obavezama koje proističu iz procesa programiranja, sprovođenja i nadgledanja finansijske podrške Evropske unije kroz Instrument pretpristupne pomoći (IPA), Direktorat za upravljanje strukturama pretpristupne podrške EU revnosno prati funkcionisanje na nivou cjelokupnog IPA sistema u Crnoj Gori. U cilju pravovremenog praćenja svih aktivnosti koje se tiču povlačenja raspoloživih EU sredstava, NAO/Upravljačka struktura na svakodnevnom nivou vrši nadzor nad sprovođenjem programa u indirektnom modelu upravljanja i u skladu sa propisanim obavezama i procedurama, objedinjava, analizira i informiše o statusu implementacije i realizaciji aktivnosti u indirektnom modelu upravljanja EU fondovima nadležne institucije.

Nacionalna službenica za ovjeravanje, uz podršku Upravljačke strukture, koristi različite kontrolne mehanizme u cilju utvrđivanja efektivnog i efikasnog funkcionisanja internog kontrolnog okvira svih institucija uključenih u programe pod okriljem IPA II i IPA III perspektive. Osim iniciranja i održavanja NAO koordinacionih sastanaka, svakodnevne komunikacije sa tijelima, definisani su i drugi mehanizmi utvrđivanja fluentnosti procesa i samim tim potencijalnih nedostataka i manjkavosti koje je neophodno blagovremeno tretirati.

Imajući u vidu nadležnosti NAO/Direktorata za upravljanje strukturama pretpristupne podrške EU koje se odnose na praćenje funkcionalnosti uspostavljenog sistema, ali i realizacije projekata koji se implementiraju kroz sistem indirektnog upravljanja, na polugodišnjem nivou, a u skladu sa procedurama pretpristupne podrške, održava se i panel za upravljanje rizicima. Poslednji panel za upravljanje rizicima, shodno definisanim procedurama, održan je 15. decembra 2025. godine.

Ova informacija pruža pregled stanja u realizaciji programa IPA II i IPA III, sa fokusom na aktivnosti koje nadležni organi, u saradnji sa korisničkim institucijama, kontinuirano sprovode u cilju efikasnog ugovaranja, praćenja implementacije i finansijske realizacije projekata. Dokument je pripremljen na osnovu ažuriranih podataka prikupljenih kroz redovnu koordinaciju sa institucijama korisnicima, kao i kroz komunikaciju sa Delegacijom Evropske unije, u periodu nakon prethodnog izvještajnog presjeka iz jula 2025. godine.

U izvještajnom periodu, poseban akcenat stavljen je na intenziviranje aktivnosti u vezi sa pripremom i odobravanjem tenderske dokumentacije, praćenjem realizacije ugovora, rješavanjem identifikovanih zastoja u implementaciji, kao i pružanjem stručne i tehničke podrške korisnicima u cilju ubrzanja ugovaranja projekata u okviru IPA III. Istovremeno, aktivnosti su bile usmjerene na zatvaranje preostalih ugovora iz IPA II programa, uključujući praćenje završnih faza implementacije, postupaka prihvatanja i realizacije finalnih plaćanja.

Dodatno, Informacija pruža i pregled aktivnosti u odnosu na akreditaciju programa iz IPA III programskog perioda. U tom smislu, intenzivirana je komunikacija sa Evropskom komisijom koja je rezultirala akreditacijom novog višegodišnjeg akcionog programa i zvanične akreditacije programa koji su bili u fazi odobrenja od strane Evropske komisije.

Detaljan pregled informacija dalje je predstavljen i strukturiran tako da omogući jasan uvid u ostvareni napredak, ali i u izazove koji zahtijevaju dodatnu pažnju i koordinaciju svih uključenih aktera.

I Povlačenje dostupnih sredstava i nivo iskorišćenosti po oblastima i programima podrške kroz indirektno upravljanje – Tabelarni pregled

Informacije prezentovane u nastavku odnose se samo na programe koji se sprovode u okviru modela indirektnog (samostalnog) upravljanja, a koji su u nadležnosti Ministarstva finansija i drugih tijela koja čine dio sistema indirektnog upravljanja IPA sredstvima.

U okviru IPA II perspektive, Crna Gora sprovodi ukupno 22 programa kroz model indirektnog upravljanja, od kojih su u tabeli u nastavku prikazani samo oni čije je sprovođenje u toku:

IPA II (finansijska perspektiva 2014-2020) – programi čije je sprovođenje u toku				
<i>Program</i>	<i>Dostupni iznos (EU dio)</i>	<i>Ugovoreni iznos (EU dio)¹</i>	<i>Plaćeni iznos (EU dio)²</i>	<i>Trenutni status</i>
Nacionalni akcioni program za CG za 2016. godinu (CAP 2016) ³	13,02 miliona	13,02 miliona (99%)	12,85 miliona (99%)	Krajnji rok za sprovođenje ugovora je istekao 22/12/2024, dok je krajnji rok za realizaciju plaćanja unutar programa istekao 22/12/2025. Svi ugovori su završeni i sva plaćanja su realizovana. U toku 2026. godine biće pripremljena i Evropskoj komisiji poslata Finalna deklaracija.
Nacionalni akcioni program za CG za 2017. godinu (CAP 2017) ⁴	13,51 miliona	12,64 miliona (94%)	12,21 miliona (97%)	Krajnji rok za sprovođenje ugovora je 17/12/2025, dok je krajnji rok za realizaciju plaćanja unutar programa 17/12/2026. Do kraja ovih rokova očekuje se povećanje procenta plaćenih sredstava iz programa, shodno završetku preostalih ugovora.
Nacionalni akcioni program za CG za 2018. godinu (CAP 2018) ⁵	24,54 miliona	23,41 miliona (95%)	21,59 miliona (92%)	Krajnji rok za sprovođenje ugovora je 02/12/2027, dok je krajnji rok za realizaciju plaćanja unutar programa 02/12/2028, imajući u vidu da je u septembru 2025. godine potpisan adendum Finansijskog sporazuma kojim je odobreno produženje roka za sprovođenje ugovora. Do kraja ovih

¹ Procenat ugovaranja je izračunat u odnosu na dostupni iznos. Kod IPARD II programa ovo polje nije primjenjivo.

² Procenat plaćanja je izračunat u odnosu na ugovoreni iznos.

³ Sredstva su usmjerena na sektor životne sredine i klimatskih akcija, sa ciljem jačanja kapaciteta i aktivnosti vezanih za prenošenje i sprovođenje pravne tekovine EU u oblasti zaštite životne sredine, kao i na sektor konkurentnost i inovacije, sa ciljem jačanje sektora konkurentnosti i inovacija u Crnoj Gori.

⁴ Sredstva su primarno usmjerena na sektora saobraćaja, sa ciljem podrške razvoju ovog sektoru u Crnoj Gori, kao i na tehničku podršku u različitim oblastima.

⁵ Sredstva su usmjerena na finansiranje sektora vladavine prava i temeljnih prava; te obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika.

IPA II (finansijska perspektiva 2014-2020) – programi čije je sprovođenje u toku				
<i>Program</i>	<i>Dostupni iznos (EU dio)</i>	<i>Ugovoreni iznos (EU dio)¹</i>	<i>Plaćeni iznos (EU dio)²</i>	<i>Trenutni status</i>
				rokova očekuje se povećanje procenta plaćenih sredstava iz programa, shodno završetku preostalih ugovora.
Nacionalni akcioni program za CG za 2020. godinu (CAP 2020) ⁶	8,85 miliona	7,58 miliona (86%)	7,25 miliona (95%)	Krajnji rok za sprovođenje ugovora je 28/08/2026, dok je krajnji rok za realizaciju plaćanja unutar programa 28/08/2027. Do kraja ovih rokova očekuje se povećanje procenta plaćenih sredstava iz programa, shodno završetku preostalih ugovora.
Bilateralni program prekogranične saradnje sa Albanijom 2017 ⁷	1,19 miliona	1,05 miliona (88%)	1 milion (95%)	Krajnji rok za sprovođenje ugovora je istekao 04/12/2024, dok je krajnji rok za realizaciju plaćanja unutar programa istekao 04/12/2025. Svi ugovori su završeni i sva plaćanja su realizovana. U toku 2026. godine biće pripremljena i Evropskoj komisiji poslata Finalna deklaracija.
Bilateralni program prekogranične saradnje sa Albanijom 2018	1,7 miliona	1,7 miliona (100%)	1,47 miliona (87%)	Krajnji rok za sprovođenje ugovora je 27/12/2025, dok je krajnji rok za realizaciju plaćanja unutar programa 27/12/2026. Do kraja ovih rokova očekuje se povećanje procenta plaćenih sredstava iz programa, shodno završetku preostalih ugovora.
Bilateralni program prekogranične saradnje sa Albanijom 2019	1,7 miliona	0,42 miliona (25%)	0,34 miliona (81%)	Krajnji rok za sprovođenje ugovora je 09/11/2026, dok je krajnji rok za realizaciju plaćanja unutar programa 09/11/2027. Do kraja ovih rokova očekuje se povećanje procenta plaćenih sredstava iz programa, shodno završetku preostalih ugovora.
Bilateralni program prekogranične saradnje sa Albanijom 2020	1,53 miliona	1,53 miliona (100%)	0,81 milion (53%)	Krajnji rok za sprovođenje ugovora je 24/12/2027, dok je krajnji rok za realizaciju plaćanja unutar programa 24/12/2028. Do kraja ovih rokova očekuje se povećanje procenta plaćenih

⁶ Sredstva su usmjerena na aktivnosti u okviru sektora konkurentnost i inovacija, sa ciljem unapređenja konkurentnosti privatnog sektora i konkurentnosti industrije sa fokusom na razvoj malih i srednjih preduzeća (MSP); podršku preduzetništva žena i mladih; povećanje stepena inovacija u oblasti privatnog sektora sa fokusom na MSP i unapređenje administrativnih kapaciteta i stepena povezanosti sa pravnom tekovinom EU u oblasti konkurentnosti i inovacija. Dodatno, sredstva su usmjerena na sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika u cilju podrške povećanju zaposlenosti dugoročno nezaposlenih lica, sa posebnom pažnjom usmjerenom na ugrožene grupe.

⁷ Prekogranična saradnja ima za cilj promovisanje dobrosusjedskih odnosa i socio-ekonomski razvoj kroz zajedničke lokalne i regionalne inicijative.

IPA II (finansijska perspektiva 2014-2020) – programi čije je sprovođenje u toku				
<i>Program</i>	<i>Dostupni iznos (EU dio)</i>	<i>Ugovoreni iznos (EU dio)¹</i>	<i>Plaćeni iznos (EU dio)²</i>	<i>Trenutni status</i>
				sredstava iz programa, shodno završetku preostalih ugovora.
Bilateralni program prekogranične saradnje sa Kosovom 2017 ⁸	0,84 miliona	0,81 milion (97%)	0,75 miliona (91%)	Krajnji rok za sprovođenje ugovora je istekao 05/12/2024, dok je krajnji rok za realizaciju plaćanja unutar programa istekao 05/12/2025. Svi ugovori su završeni i sva plaćanja su realizovana. U toku 2026. godine biće pripremljena i Evropskoj komisiji poslata Finalna deklaracija.
Bilateralni program prekogranične saradnje sa Kosovom 2018	1,2 miliona	1,2 miliona (100%)	0,92 miliona (76%)	Krajnji rok za sprovođenje ugovora je 26/12/2025, dok je krajnji rok za realizaciju plaćanja unutar programa 26/12/2026. Do kraja ovih rokova očekuje se povećanje procenta plaćenih sredstava iz programa, shodno završetku preostalih ugovora.
Bilateralni program prekogranične saradnje sa Kosovom 2019	1,2 miliona	1,2 miliona (100%)	1,04 miliona (87%)	Krajnji rok za sprovođenje ugovora je 01/10/2026, dok je krajnji rok za realizaciju plaćanja unutar programa 01/10/2027. Do kraja ovih rokova očekuje se povećanje procenta plaćenih sredstava iz programa, shodno završetku preostalih ugovora.
Bilateralni program prekogranične saradnje sa Kosovom 2020	1,08 miliona	1,07 miliona (99%)	0,83 miliona (77%)	Krajnji rok za sprovođenje ugovora je 07/12/2027, dok je krajnji rok za realizaciju plaćanja unutar programa 07/12/2028. Do kraja ovih rokova očekuje se povećanje procenta plaćenih sredstava iz programa, shodno završetku preostalih ugovora.

Kada su u pitanju preostali IPA II programi koji se sprovode u okviru modela indirektnog upravljanja, za iste je u toku procedura zatvaranja programa sa Evropskom komisijom, a shodno poslatim Finalnim deklaracijama i Finalnim izvještajima o sprovođenju programa. U tabeli u nastavku prikazani su IPA II programi za koje je procedura zatvaranja u toku:

⁸ Prekogranična saradnja ima za cilj promovisanje dobrosusjedskih odnosa i socio-ekonomski razvoj kroz zajedničke lokalne i regionalne inicijative.

IPA II (finansijska perspektiva 2014-2020) – programi za koje je procedura zatvaranja u toku				
<i>Program</i>	<i>Dostupni iznos (EU dio)</i>	<i>Ugovoreni iznos (EU dio)⁹</i>	<i>Plaćeni iznos (EU dio)¹⁰</i>	<i>Status</i>
Nacionalni akcioni program za CG za 2014. godinu (CAP 2014) ¹¹	21,28 milion	21,05 miliona (98%)	20,55 miliona (97%)	Finalna deklaracija je poslata Evropskoj komisiji 07/03/2024.
Nacionalni akcioni program za CG za 2015. godinu (CAP 2015) ¹²	1,68 milion	1,59 miliona (95%)	1,59 miliona (100%)	Finalna deklaracija je poslata Evropskoj komisiji 25/12/2023.
Višegodišnji operativni program za oblast obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika (SOPEES 2015-2017) ¹³	15,3 miliona	14,7 miliona (96%)	13,7 miliona (93%)	Finalna deklaracija je poslata Evropskoj komisiji 30/04/2025.
Bilateralni program prekogranične saradnje sa Albanijom 2014 ¹⁴	1,19 milion	1,16 miliona (98%)	1,02 miliona (88%)	Finalna deklaracija je poslata Evropskoj komisiji 28/06/2023.
Bilateralni program prekogranične saradnje sa Albanijom 2015	1,7 milion	1,58 miliona (93%)	1,51 miliona (95%)	Finalna deklaracija je poslata Evropskoj komisiji 28/07/2023.
Bilateralni program prekogranične saradnje sa Albanijom 2016	1,7 milion	1,6 miliona (94%)	1,43 miliona (89%)	Finalna deklaracija je poslata Evropskoj komisiji 29/04/2025.
Bilateralni program prekogranične saradnje sa Kosovom 2014 ¹⁵	0,84 milion	0,83 miliona (99%)	0,82 miliona (99%)	Finalna deklaracija je poslata Evropskoj komisiji 10/06/2024.

⁹ Procena ugovaranja je izračunat u odnosu na dostupni iznos. Kod IPARD II programa ovo polje nije primjenjivo.

¹⁰ Procena plaćanja je izračunat u odnosu na ugovoreni iznos.

¹¹ Sredstva su usmjerena na sektore demokratije i upravljanja životne sredine i klimatskih akcija, saobraćaja, te konkurentnosti i inovacija, sa ciljem jačanja kapaciteta i aktivnosti vezanih za ove sektore.

¹² Sredstva su usmjerena na refundaciju dijela plaćenih godišnjih kontribucija za 2017. godinu, za učešće u Programima unije .

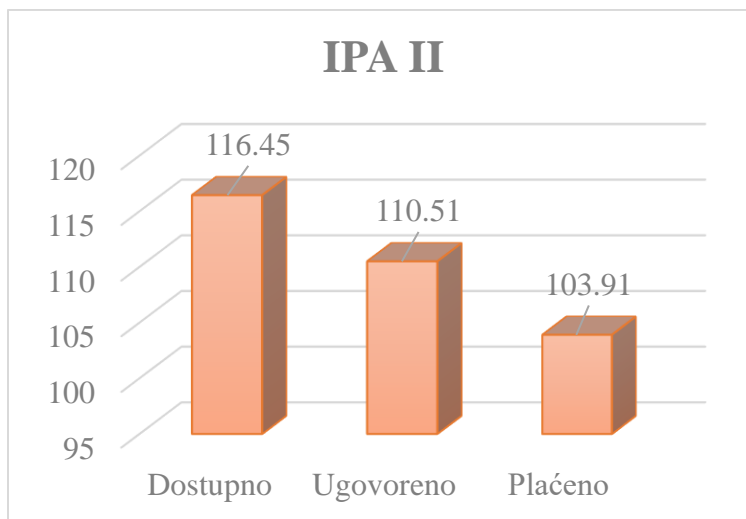
¹³ Sredstva su bila usmjerena na oblasti u skladu sa samim nazivom Operativnog programa: obrazovanje, zapošljavanje, socijalna inkluzija i tehnička pomoć.

¹⁴ Prekogranična saradnja ima za cilj promovisanje dobrosusjedskih odnosa i socio-ekonomski razvoj kroz zajedničke lokalne i regionalne inicijative.

¹⁵ Prekogranična saradnja ima za cilj promovisanje dobrosusjedskih odnosa i socio-ekonomski razvoj kroz zajedničke lokalne i regionalne inicijative.

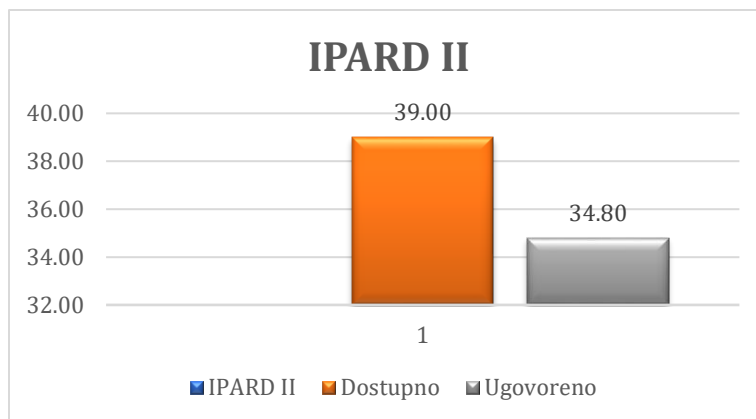
IPA II (finansijska perspektiva 2014-2020) – programi za koje je procedura zatvaranja u toku				
<i>Program</i>	<i>Dostupni iznos (EU dio)</i>	<i>Ugovoreni iznos (EU dio)⁹</i>	<i>Plaćeni iznos (EU dio)¹⁰</i>	<i>Status</i>
Bilateralni program prekogranične saradnje sa Kosovom 2015	1,2 miliona	1,18 miliona (99%)	1,06 miliona (90%)	Finalna deklaracija je poslata Evropskoj komisiji 20/08/2024.
Bilateralni program prekogranične saradnje sa Kosovom 2016	1,2 milion	1,19 miliona (99%)	1,17 miliona (97%)	Finalna deklaracija je poslata Evropskoj komisiji 01/04/2025.
IPARD II program ¹⁶	39 miliona	N/A	34,8 miliona (90%)	Ukupna dostupna sredstva su iznosila 39 miliona. Na kraju 2021. godine nije iskorišten dio sredstava u iznosu od 0,7 miliona. Na kraju 2022. godine nije iskoriten dio sredstava u iznosu od 0,9 miliona. Međutim, procenat ukupno plaćenog/iskorištenog iznosa računat je u odnosu na inicijalnu dostupnu alokaciju. Rok za sprovođenje ugovora i realizaciju plaćanja na nivou programa istekao je 31/12/2024.

Grafik 1: IPA II (programi bez IPARD II) iskorišćenost sredstava (datum presjeka 19/12/2025)

¹⁶ Mjere/oblasti na koje je finansiranja u okviru programa razvoja poljoprivrede bilo usmjereno su: Mjera 1 (Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava); Mjera 3 (Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva) i Mjera 7 (Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja).

Grafik 2: IPARD II iskorišćenost sredstava

IPA III perspektiva predstavlja okvir za prepristupnu podršku Evropske unije za period 2021-2027. Podrška je usmjerena na prozore umjesto na sektore i/ili komponente, kako je to bio slučaj u IPA I i II perspektivama.

U okviru IPA III perspektive, Crna Gora sprovodi ukupno 8 programa kroz model indirektnog (samostalnog) upravljanja. **IPA III perspektiva je još uvijek na samim počecima u smislu ugovaranja i plaćanja i ovi procesi trajaće okvirno do 2031/2032. godine kada će se i znati konačni iznosi iskorišćenosti dostupnih sredstava.**

U tabeli u nastavku prikazani su IPA III programi i trenutni status:

IPA III (finansijska perspektiva 2021-2027)¹⁷		
<i>Program</i>	<i>Dostupni iznos (EU dio)</i>	<i>Trenutni status</i>
Jednogodišnji akcioni program za CG za 2021. godinu (AAP 2021)	9,6 miliona	Krajnji rok za ugovaranje na nivou programa istekao je 15/12/2025. Ukupan ugovoreni iznos nakon isteka roka za ugovaranje je 9.063.762,35 (94,41%). Krajnji rok za sprovođenje ugovora je 15/12/2028, dok je krajnji rok za realizaciju plaćanja unutar programa 15/12/2029.
Jednogodišnji akcioni program za CG za 2024. godinu (AAP 2024)	11,5 miliona	Finansijski sporazum potpisan 13/12/2024. U toku je procedura ugovaranja planiranih ugovora, a krajnji rok za ugovaranje je 13/12/2027.
Bilateralni program prekogranične saradnje sa Kosovom 2021-2027	7,5 miliona	Finansijski sporazum potpisan 09/08/2023. U toku je procedura ugovaranja planiranih ugovora.
Bilateralni program prekogranične saradnje sa Albanijom 2021-2027	10,7 miliona	Finansijski sporazum potpisan 12/03/2024. U toku je procedura ugovaranja planiranih ugovora.

¹⁷ Prozori za finansiranje podijeljeni su u sledeće kategorije: vladavina prava, temeljna prava i demokratija; dobro upravljanje, usklađivanje sa pravnom tekovinom, strateško komuniciranje i dobrosusjedski odnosi; zelena agenda i održivo povezivanje; konkurentnost i inkluzivni rast i teritorijalna i prekogranična saradnja.

IPA III (finansijska perspektiva 2021-2027)¹⁷		
<i>Program</i>	<i>Dostupni iznos (EU dio)</i>	<i>Trenutni status</i>
Operativni (višegodišnji) programi za oblast zapošljavanja	30 miliona	Finansijski sporazum potpisan 10/06/2025. Procedura ugovaranja planiranih ugovora će biti otpočeta u narednom periodu.
Operativni (višegodišnji) programi za oblast zaštite životne sredine	38 miliona	Finansijski sporazum potpisan 10/06/2025. Procedura ugovaranja planiranih ugovora će biti otpočeta u narednom periodu.
Višegodišnji akcioni program za Crnu Goru	4,85 miliona	Finansijski sporazum potpisan 05/12/2025. Procedura ugovaranja planiranih ugovora će biti otpočeta u narednom periodu.
IPARD III program	63 miliona	<p>Kroz IPARD III program sprovode se mjere koje su bile dostupne kroz IPARD II program: Mjera 1 (Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava); Mjera 3 (Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva), Mjera 7 (Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja) i Mjera 9 (Tehnička pomoć).</p> <p>Dodatno, planirana je akreditacija još 4 nove mjere: Mjera 4 (Agro-ekološke klimatske mjere i mjere organske proizvodnje), Mjera 5 (Realizacija lokalnih razvojnih strategija-leader pristup), Mjera 6 (Investicije u ruralnu javnu infrastrukturu) i Mjera 11 (Zasnivanje i zaštita šuma).</p> <p>U toku je procedura ugovaranja prvih poziva, a otpočelo se i sa realizacijom plaćanja, imajući u vidu da je 31/12/2025 prvi krajnji rok za potrošnju dijela dostupnih sredstava iz programa. S tim u vezi, uz posvećenost i intenzivan rad svih institucija, uključujući realizovana plaćanja do sada, a uzevši u obzir period do kraja godine, očekuje se da će iznos potrošnje za 2025. godinu dostići 4,6 miliona EUR EU dijela dostupnih sredstava.</p>

IPA III program sektorske budžetske podrške

Vid sektorske budžetske podrške je fleksibilniji od drugih vidova pretpristupne pomoći jer dozvoljava nenamjensko trošenje sredstava, ali je u toliko i odgovorniji jer se očekuje posvećenost zemlje partnera da alocira sredstva nacionalnog budžeta u skladu sa nacionalnom/sektorskom reformom i realizacijom ciljeva strategije.

Pored ispunjenja aktivnosti i indikatora u cilju postizanja reformi u određenom sektoru, osnovna mjerila koja moraju da se ispune odnose se na stabilan makroekonomski okvir, koji podrazumijeva kredibilan i relevantan program koji obezbjeđuje makroekonomsku stabilnost; dobro upravljanje javnim finansijama, koje podrazumijeva postojanje kredibilnog i relevantnog programa za unaprjeđenje sistema javnih finansija; transparentnost u nadgledanju budžeta i postojanje sektorskih politika, koji podrazumijeva

kredibilne i relevantne sektorske strategije koje su usklađene sa strategijom proširenja EU i koja podržavaju ciljeve za ostvarenje pametnog, održivog i inkluzivnog rasta, kao i demokratskog upravljanja.

Crna Gora je koristila i koristi ovaj vid podrške kroz IPA II i IPA III perspektivu, a za potrebe modernizacije javne uprave, poboljšanja upravljanja ljudskim resursima, razvoja mehanizama transparentnosti, unaprijeđenja pružanja usluga i izgradnji kapaciteta u državnim ustanovama neophodnim za proces pregovora sa Evropskom unijom i usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije; integrisano upravljanje granicom; borbu protiv COVIDa; te unapređenje energetske efikasnosti. U nastavku je predstavljen tabelarni pregled potrošnje za tri oblasti podrške kroz sektorsku budžetsku podršku:

IPA III program sektorske budžetske podrške	Dostupan iznos (EU dio)	Iskorišćeni iznos (EU dio)	Iskorišćeni iznos (%)	Status
Integrirano upravljanje granicom	12,000,000.00	6,640,000.00	55.33%	U okviru programa su do sada isplaćene dvije tranše - prva fiksna i prva varijabilna.
Reforma javne uprave i upravljanje javnim finansijama	13,100,000.00	3,500,000.00	26.72%	U okviru programa je do sada isplaćena jedna tranša - prva fiksna. Zahtjev za prvu varijabilnu tranšu je poslat i u fazi je provjere od strane Evropske komisije.
Energetska efikasnost	30,000,000.00	27,000,000.00	90.00%	U okviru programa je do sada isplaćena jedna tranša - prva fiksna. Zahtjev za prvu varijabilnu tranšu, koja je ujedno i poslednja tranša na nivou programa, je poslat i u fazi je provjere od strane Evropske komisije.
Ukupno	55,100,000.00	37,140,000.00	67.40%	

II Realizacija aktivnosti, status implementacije i ključni izazovi u okviru IPA II i IPA III programa

II-1 Realizacija aktivnosti, status implementacije i ključni izazovi u procesu implementacije projekata u okviru Godišnjeg akcionog programa za 2016. godinu

Nakon što je u septembru 2016. godine, u saradnji Crne Gore i Evropske komisije, definisan predlog Godišnjeg akcionog programa za Crnu Goru za 2016. godinu, Evropska komisija ga je zvanično usvojila Implementacionom odlukom Komisije C(2016)8226 od 2. decembra 2016. godine. Finansijski sporazum

između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o realizaciji Godišnjeg akcionog programa 2016. je potpisan 22. decembra 2017. godine. U okviru godišnjeg programa koji je predlog ovog finansijskog sporazuma, za finansiranje su odobrene 2 akcije i to za sektore: Životna sredina i klimatska akcija i Konkurentnost i inovacije. Krajnji rok za sprovođenje ugovora unutar programa istekao je u decembru 2024. godine, dok je decembar 2025. godine krajnji rok za realizaciju plaćanja unutar programa.

U okviru programa CAP 2016 realizovani su projekti usmjereni na unapređenje sistema upravljanja vodama, jačanje kapaciteta za pripremu projekata u oblasti životne sredine i klimatskih promjena, kao i podizanje svijesti o politikama zaštite životne sredine i klimatskih promjena. Svi ugovori u okviru ovog programa su realizovani, a aktivnosti su privedene kraju u skladu sa ugovorenim obavezama.

Projekat „Support to Implementation and Monitoring of Water Management“ uspješno je završen, pri čemu su svi predviđeni outputi isporučeni i prihvaćeni, a finansijska realizacija u potpunosti okončana. Takođe, projekat „Support to Project Preparation for Environment and Climate Change Sector“, koji je realizovao konzorcijum predvođen kompanijom COWI A/S, završen je nakon realizacije svih ugovorenih aktivnosti, uz odobren finalni izvještaj, dok su aktivnosti u vezi sa finalnim plaćanjem u završnoj fazi. U vezi sa ovim ugovorom, prethodno je identifikovan rizik. Za referentni ugovor je nadležna Jedinica za implementaciju projekata u okviru Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera dok je Implementaciona agencija tj. Ugovorno tijelo zaduženo za ovaj projekat Ministarstvo javnih radova. Naime, u prethodnom periodu su utvrđeni izazovi u dijelu komunikacije i dostavljanja referentnih izvještaja od strane korisnika ka Ministarstvu javnih radova, što je dalje impliciralo mogućnost probijanja rokova. Međutim, kao što je gore navedeno odobren je finalni izvještaj, a proces finalnog plaćanja je u završnoj fazi, čime su konstatuje da su otklonjeni izazovi.

U okviru grant šeme „Increased Awareness on Environmental and Climate Action Policies“, potpisano je i realizovano deset grant ugovora, čime su u potpunosti ostvareni planirani ciljevi ovog dijela programa. Sve aktivnosti po grantovima su završene, a izvršena plaćanja su u skladu sa odobrenim iznosima.

II-2 Realizacija aktivnosti, status implementacije i ključni izazovi u procesu implementacije projekata u okviru Godišnjeg akcionog programa za 2017. godinu

Nakon što je u saradnji Crne Gore i Evropske komisije definisan predlog Godišnjeg akcionog programa za Crnu Goru za 2017, Evropska komisija je 28. septembra 2017. godine usvojila Godišnji akcioni program za Crnu Goru za 2017. godinu – dio 1 (koji uključuje sektore Demokratija i upravljanje i Saobraćaj). Dodatno, Evropska komisija je 17. novembra 2017. godine usvojila Godišnji akcioni program za Crnu Goru za 2017. godinu – dio 2, koji se odnosi na budžetsku podršku za reformu javne uprave, a za koji je Finansijski sporazum potpisan 16. januara 2018. godine. Krajnji rok za sprovođenje ugovora unutar programa ističe u decembru 2025. godine, dok je decembar 2026. godine krajnji rok za realizaciju plaćanja unutar programa.

Jedan od projekata koji je u prethodnom periodu naišao na određene izazove - „Technical Assistance for Project Preparation of Investment Projects in the Transport Sector in Montenegro“ realizovan je kroz izradu glavnih projekata i tenderske dokumentacije za planirane podprojekte, pri čemu su svi ugovoreni outputi isporučeni i odobreni. Finalni izvještaj je prihvaćen, dok su aktivnosti u vezi sa realizacijom završnog plaćanja u toku. U prethodnom periodu, tokom julske izvještavanja, a kako je implementacija ugovora bila odobrena sa rokom do 5. jula 2025. godine, a nekoliko aktivnosti bilo preostalo za realizaciju, iste su sa značajem praćene u prethodnom periodu, a Ministarstvo javnih radova je sprovelo

sve neophodne aktivnosti, kako bi ugovor bio uspješno završen. Izrađena je studija bezbjednosti saobraćaja na 11 crnih tačaka. U odnosu na prethodno izvještavanje, ostvaren je napredak, imajući u vidu da su revidenti odobrili projekte za preostale 3 crne tačke u novembru 2025. godine. Projekat je završen 5. decembra 2025. godine.

Ostali projekti u okviru programa CAP 2017, uspješno su finansijski realizovani.

II-3 Realizacija aktivnosti, status implemementacije i ključni izazovi u procesu implementacije porjekata u okviru Godišnjeg akcionog programa za 2018. godinu

Drugog decembra 2019. godine stupio je na snagu Finansijski sporazum za IPA 2018 između Evropske komisije i Crne Gore, kojim je za Projekat „EU za poboljšanje pristupu pravdi i temeljna prava“ opredijeljeno 13.516.733 EUR. Opšti cilj Projekta je unaprijeđenje sistema vladavine prava povećanjem efikasnosti i djelotvornosti institucija i usklađivanja sistema za promociju i zaštitu ljudskih prava sa najboljim praksama Evropske unije. Krajnji rok za sprovođenje ugovora unutar programa ističe u decembru 2025. godine, dok je decembar 2026. godine krajnji rok za realizaciju plaćanja unutar programa.

Imajući u vidu dinamiku realizacije aktivnosti unutar programa, te dvije specifične situacije koje su aktuelne i koje su objašnjene u nastavku, produžen je rok za sprovođenje ugovora, odnosno realizaciju plaćanja unutar programa, kao i u vezi uspostavljanja tzv. contingency rezervi na nivou programa. Ugovorna tijela za ovaj program su Direktorat za finansiranje, ugovaranje i sprovođenje sredstava EU podrške (CFCU) u Ministarstvu finansija i Direktorat za sprovođenje projekata iz pretpristupne podrške EU – IPA, kontrolu kvaliteta i realizaciju ugovora u Ministarstvu javnih radova. Na bazi dogovora unutar strukture (na nivou Upravljačka struktura, Ugovorna tijela i NIPAK), a u vezi sa prethodno navedenim, Ministarstvo evropskih poslova se obratilo Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori. U skladu sa navedenim, procedura zvaničnog produženja rokova i uspostavljanja tzv. contingency rezervi u okviru programa CAP 2018 je finalizovana u prethodnom periodu.

Pregled rizičnih ugovora dat je u nastavku:

- Ugovor o adaptaciji **Uprave za izvršenje krivičnih sankcija (UIKS)**, projekat *Unaprjeđenje zatvorenog kompleksa UIKS sa izgradnjom specijalne zdravstvene ustanove, prijavnice, otvorenog zatvora i multifunkcionalnog objekta.*

Na održanom Panelu za upravljanje rizicima 15. decembra 2025. godine, Ministarstvo javnih radova, kao Implementaciona agencija, istaklo je da dinamika aktivnosti planiranih ugovorom napredovala u odnosu na prethodni izvještajni period. Podsjećajući na utvrđene izazove, zbog prisustva visokonaponskih dalekovoda koji ometaju izgradnju na dva od četiri objekta, a kako bi se prevazišao ovaj problem, u prethodnom periodu Ministarstvo prostornog planiranja i državne imovine je, u saradnji sa ugovornim tijelom i korisnicima projekta, pokrenulo proceduru proglašenja javnog interesa za pogođene objekte. U tom kontekstu, Vlada je donijela odluku o proglašenju javnog interesa, čime je omogućen nastavak radova na izgradnji objekata i izvršena ekspoprijacija. U odnosu na julsko izvještavanje, do sada je izvođač završio sve aktivnosti na relokaciji dalekovoda od 10 kV, a trenutno se očekuje njihovo konačno priključenje na elektrodistributivnu mrežu, nakon čega se očekuje nastavak radova na predmetnim objektima. Kada je riječ o dalekovodu od 35 kV, u toku su aktivnosti za dobijanje potrebne građevinske dozvole za izvođenje radova na relokaciji, nakon čega se očekuje nastavak radova na prijavnici.

Zbog kašnjenja, ugovorom je, administrativnim nalogom br. 8, produžen rok za realizaciju radova do 2. decembra 2026. godine, dok je rok za operativnu implementaciju na nivou programa produžen do 2. decembra 2027. godine, a sve u skladu sa prethodno dobijenim odobrenjem Delegacije EU.

- Ugovor *Isporuka i instalacija montažnog Data centra sa isporukom i instalacijom opreme – ISO kontejner*, koji je trebalo da bude opremljen odgovarajućom infrastrukturom i pratećom opremom.

Ovaj projekat je realizovan u saradnji sa Upravom carina kao krajnjim korisnikom. Nažalost, nakon isporuke, utvrđeno je da oprema ne ispunjava tehničke specifikacije postavljene u ugovoru, zbog čega je odlučeno da oprema ne bude prihvaćena i da se ne stavi u upotrebu. CFCU je raskinuo ugovor sa prethodnim ugovaračem, imajući u vidu da isporučena oprema nije odgovarala tehničkoj specifikaciji. U toku je priprema inoviranog tenderskog dosijea, kako bi se raspisao novi tender.

Korisnik je dostavio tehničku specifikaciju, koja će uključivati samo ona poboljšanja koja su već bila prihvaćena u okviru raskinutog ugovora i na osnovu koje je odrađeno istraživanje tržišta za nabavku modularnog data centra. Delegacija EU je u potpunosti obaviještena o svim ključnim aspektima ovog projekta, uključujući identifikovane nedostatke, promjene koje će biti uvedene i planiranu proceduru ponovnog ugovaranja nabavke ISO kontejnera. Novi tender sadrži nekoliko manjih izmjena koje su neophodne kako bi se prilagodila tehnička specifikacija opreme, a istovremeno će biti involvirane tako da se izbjegnu bilo kakve negativne reakcije od strane prethodnih ponuđača. Ostaje otvoreno pitanje izmještanja postojećeg kontejnera koji je bio predmet prvobitne nabavke. Što se tiče samog finansiranja ponovnog pokretanja tendera, ističe se da će sredstva neophodna za ovu proceduru sigurno biti uvećana u odnosu na inicijalni iznos a izazvana promjenama na tržištu. Na inicijativu Nacionalne službenice za ovjeravanje/Upravljačke strukture u ranijoj fazi je ostvarena pisana komunikacija sa Delegacijom EU u Crnoj Gori, u cilju iznalaženja rješenja za prevazilaženje situacije nakon raskida ugovora, što je rezultiralo odobrenjem pokretanja novog tenderskog postupka i dogovor za korišćenje većeg iznosa sredstava, a na bazi završenog postupka uspostavljenja contingency rezervi na nivou programa, kao i produženja roka za ugovaranje, odnosno plaćanje, o čemu je prethodno bilo riječi.

Pitanje uklanjanja isporučene opreme sa adrese Uprave za carine ostaje otvoreno. Kao što je naglašeno u komunikaciji sa ugovornim tijelom, bez specifične tehničke ekspertize u ovoj oblasti nije moguće u potpunosti razumjeti sve neophodne korake. Stoga je dogovoreno da bi najbolje rješenje bilo da se organizuje posjeta na licu mjesta sa angažovanim inženjerom elektrotehnike od strane ugovarača i predstavnicima krajnjeg korisnika, kako bi se utvrdile tačne radnje koje treba preduzeti. Na koordinacionim sastancima u Delegaciji EU, razmatrane su određene opcije o kojima će se odlučivati u narednoj fazi.

- *Ugovor za izgradnju i adaptaciju migracionog centra na graničnom prelazu Božaj*, čija je realizacija jedan od ključnih indikatora od kojeg zavisi i opravdanost dijela dodijeljenih sredstava. U najkraćem roku bilo je neophodno preduzeti sve radnje i obezbijediti sredstva iz državnog budžeta, kako bi ugovor bio realizovan do kraja programa i kako bi se na taj način opravdala cijela akcija programa CAP 2018.

Kako je nadležna Jedinica za upravljanje projektima Ministarstvo unutrašnjih poslova, isto je u prethodnom periodu intenziviralo aktivnosti koje su neophodne za početak realizacije ovog značajnog infrastrukturnog projekta. Naime, uz blisku saradnju i koordinaciju Ministarstva unutrašnjih poslova i Ministarstva finansija, postignut je dogovor o obezbjeđivanju sredstava iz državnog budžeta, kroz prepoznavanje višegodišnje aktivnosti u okviru Zakona o budžetu za 2025. godinu. Stoga, dio sredstava

je obezbijeđen kroz tekući budžet, dok će dio sredstava biti planiran tokom narednih godina. Nakon isteka produženog roka za dostavljanje ponuda, 29. septembra 2025. godine, u okviru postupka javne nabavke za nabavku i ugradnju nove trafostanice za potrebe elektrodistributivne infrastrukture otvorenog prihvatnog centra i objekta policije na Božaju, pristigla je jedna ponuda. Projekat **Migracionog centra Božaj** je strateški važan za Crnu Goru jer doprinosi jačanju kapaciteta za upravljanje migracijama, unaprjeđenju kontrole granica i usklađivanju sa EU standardima u oblasti integrisanog upravljanja granicom. U okviru redovne koordinacije, Ministarstvo finansija i Ministarstvo unutrašnjih poslova redovno obavještavaju Evropsku komisiju i Delegaciju EU o napretku projekta. Interna komunikacija se odvija na mjesečnom nivou, dok se izvještaji Evropskoj komisiji dostavljaju na svaka dva mjeseca. Odluka o izboru izvođača donijeta je 28. novembra 2025. Ugovor je potpisao ovlašćeni predstavnik Ministarstva unutrašnjih poslova i prosljeđen je izvođaču. Izvođač ima 15 dana da vrati potpisani ugovor i garanciju za izvršenje radova. Rok za izvođenje radova je 120 dana od potpisivanja ugovora. Dokumentacija javne nabavke, uključujući odluku o izboru, dostupna je u elektronskom sistemu CeJN. U skladu sa navedenim, elektro-infrastruktura je sada formalno ugovorena, a radovi mogu da počnu odmah po dostavljanju potpisanog ugovora od strane izvođača.

Kada je riječ o drugoj komponenti koja se odnosi na vodosnabdijevanje, proces za građevinsku dozvolu za vodovodnu infrastrukturu je u toku, ali se suočava sa pravnim i imovinskim izazovima, jer neki vlasnici zemljišta trenutno ne borave u Crnoj Gori. Ministarstvo unutrašnjih poslova saraduje sa Sekretarijatom za urbanizam Opštine Tuzi kako bi se obezbijedila potrebna dozvola za objekat od opšteg interesa. U skladu sa navedenim, vodovodna komponenta još nije formalno riješena niti ugovorena, što znači da suspenzija sredstava EU ne može biti ukinuta dok oba elementa nisu potpuno realizovana i ugovorno osigurana.

Imajući u vidu značaj projekata koji su uključeni kroz program CAP 2018, neophodna je posvećenost i uključenost svih relevantnih tijela IPA strukture, posebno resornih ministarstava i ugovornih tijela, kako bi se obezbijedila pravovremena implementacija ugovora i samim tim absorpcija sredstava iz programa CAP 2018, naročito u trenutku kada je značajan dio implementacionog perioda istekao.

II-4 Realizacija aktivnosti, status implemementacije i ključni izazovi u procesu implementacije porjekata u okviru Godišnjeg akcionog programa za 2020. godinu

Finansijski sporazum za Godišnji akcioni program za Crnu Goru za 2020. godinu je potpisan **28. avgusta 2020. godine**, dok je rok za ugovaranje programa istekao **28. avgusta 2023. godine**, kada su svi ugovori koji su ovim programom predviđeni uspješno ugovoreni. Krajnji rok za sprovođenje ugovora unutar programa ističe u avgustu 2026. godine, dok je avgust 2027. godine krajnji rok za realizaciju plaćanja unutar programa.

Trenuto su identifikovani izazovi na projektu ***Unaprjeđenje tehničkih kapaciteta institucija uključenih u sektor konkurentnosti i inovacija - LOT 1 - Nabavka IT hardverske opreme za inspeksijske poslove.*** Gore navedeni ugovor potpisan je 23. maja 2022. godine, u iznosu 297.896,31 EUR. Sertifikat o prihvatanju (PAC) je izdat 29. marta 2023. godine. Rok za izdavanje Konačnog sertifikata o prihvatanju (FAC) je bio 11. avgust 2024. godine. U prethodnom periodu je intezivirana komunikacija između CFCU-a, Upravljačke strukture i Ministarstva ekonomskog razvoja (PIU) kako bi se prevazišao ovaj izazov i obezbijedili uslovi da se obave kontrole na licu mjesta.

Kao što je predstavljeno tokom julskog izvještaja, predstavnici PIU-a trebaju da učestvuju na provjeri na licu mjesta zajedno sa službenicima CFCU-a u cilju utvrđivanja funkcionalnosti opreme na datim

lokacijama. To dalje implicira mogućnost izdavanja Sertifikata o konačnom prihvatanju, nakon utvrđivanja da je oprema uredno distribuirana na sve adrese i da je ista funkcionalna pa je samim tim i održivost projekta na zahtijevanom nivou. Sastanak u vezi sa IT opremom nekadašnje Uprave za inspekcijske poslove, nabavljenom u okviru ovog ugovora, održan je 29. septembra 2025. godine, u prostorijama Uprave za državnu imovinu. Nakon sastanka, i imajući u vidu da su od prethodne komunikacije, tj. posljednjih informacija datih o raspodjeli opreme od strane Uprave za državnu imovinu, nastale promjene u njenom statusu, PIU Ministarstva ekonomskog razvoja je zatražila ažurirane podatke o opremi preuzetoj i raspodijeljenoj od strane Uprave za državnu imovinu zaključno sa 29. septembrom 2025. godine, kao i listu opreme koja još nije raspodijeljena, ali je u posjedstvu Uprave.

PIU je potom nastavila dalje sa procedurom prikupljanja informacija kako bi pružila relevantne podatke i kako bi se stvorili uslovi za podnošenje novog revidiranog zahtjeva za izuzeće od procedura, a kasnije i izlazak na kontrolu na licu mjesta. Dana 17. novembra 2025. godine, CFCU-u je primio aktuelni status od PIU jedinice u vezi sa distribucijom opreme. Kao što je navedeno u zaključcima sa sastanka održanog sa Upravom za državnu imovinu, dio ranije neraspoređene opreme preuzeli su Uprava za državnu imovinu i Generalni sekretarijat Vlade, koji nisu krajnji korisnici, tj. oni nisu preuzeli službenike bivše Uprave za inspekcijske poslove. Za preostali dio neraspoređene opreme (mobilne štampače) kontaktirane su institucije koje su preuzele osoblje i opremu nekadašnje Uprave za inspekcijske poslove, kako bi ih obavijestili o raspoloživoj neraspoređenoj opremi i provjerili njihove potrebe.

Paralelno, ugovorno tijelo je zatražilo od Uprave za državnu imovinu da pravovremeno postupa po zahtjevima institucija za dodjelu mobilnih štampača. Uprava za državnu imovinu je potvrdila da su se sve institucije koje su izrazile potrebu za dodatnim štampačima obratile njima, u skladu sa uputstvima primljenim od PIU jedinice, i da je distribucija opreme u toku.

Sledeći korak jeste podnošenje ažurirane tabele sa pregledom zaposlenih, opreme koju su primili, i lokacijama na kojima se oprema trenutno nalazi. Kada se finalizuje nova preraspodjela opreme, to će biti poslato ugovaraču kako bi procedura mogla da se nastavi i zahtjev za izuzeće od procedura mogao da bude podnjet Nacionalnom službeniku za ovjeravanje.

II-5 Realizacija aktivnosti, status implemencije i ključni izazovi u procesu implemencije porjekata u okviru Sektorskog operativnog programa 2015-2017

Finansijski sporazum za višegodišnji Sektorski operativni program 2015-2017 stupio je na snagu 12. jula 2018. godine. Nakon proaktivne saradnje IPA tijela, i koordinacije na nivou NAO/NIPAK/Revizorsko tijelo, procedura zatvaranja ovog višegodišnjeg Operativnog programa 2015-2017 je odrađena 30. aprila 2025. godine od strane Upravljačke strukture u okviru koje je dostavljena Finalna deklaracija sa pratećim aneksima. U toku je praćenje preostalih nalaza revizija operacija i sistemskih kontrola od strane Revizorskog tijela za referentni program.

Kada govorimo o preostalim izazovima na projektima iz Višegodišnjeg programa za sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika 2015-2017, rizik identifikovan od strane strukture nadležne za ugovor o radovima *Adaptacija školske infrastrukture u cilju uklanjanja arhitektonskih barijera se i dalje prati. Ministarstvo javnih radova je, po nalazima revizije, angažovalo vještaka u cilju utvrđivanja izvedenih radova, razlike između sretifikovanih i izvedenih radova, te izvršenja predmjera i predračuna za utvrđene radove. Izvještaj vještaka je takav da pokazuje da kvalitet radova odražava bezbjednost korisnika, te da ista nije ugrožena. Izvještaj je utvrdio da je razlika između sertifikovanih i izvedenih radova oko 7 hiljada EUR. Dalje, na osnovu dobijenih predmjera i predračuna, Ministarstvo javnih radova je raspisalo novi tender za odabir izvođača radova za preostale radove 17. decembra 2025. godine.*

II-6 IPARD II i IPARD III program

II-6.1 Zatvaranje IPARD II programa i ex post evaluacija

Implementacija IPARD II programa za period 2014-2020 okončana je 31. decembra 2024. godine. U narednom periodu se očekuje zatvaranje IPARD II programa, koje podrazumijeva zatvaranje svih prethodnih godina i godišnjih računa, finalni izvještaj o implementaciji IPARD II programa, ex-post evaluaciju IPARD II programa i druge aktivnosti u skladu sa zahtjevima Evropske komisije.

Naime, ukupna dostupna sredstva za IPARD II program su iznosila 39 miliona EUR. Na kraju 2021. godine nije iskorišćen dio sredstava u iznosu od 0,7 miliona EUR, a na kraju 2022. godine nije iskorišćen dio sredstava u iznosu od 0,9 miliona EUR. Rok za sprovođenje ugovora i realizaciju plaćanja na nivou programa istekao je 31.12.2024. godine, **a iskorišćena su sredstva u iznosu od 34,8 miliona EUR, što predstavlja cca 90% od ukupno raspoloživih sredstava.** Procenat ukupno plaćenog/iskorišćenog iznosa računat je u odnosu na inicijalnu dostupnu alokaciju.

U odnosu na proceduru ex-post evaluacije IPARD II 2014-2020 programa u Crnoj Gori koju koordinira Upravljačko tijelo nadležno za referentni program u Crnoj Gori, ista je sprovedena kako bi se procijenila njegova relevantnost, efikasnost, uticaj i održivost u unaprjeđenju poljoprivredne konkurentnosti zemlje i ruralnog razvoja. Program je imao za cilj modernizaciju poljoprivredne proizvodnje, poboljšanje prerade hrane i diversifikaciju ruralnih ekonomija, kao i usklađivanje poljoprivrednih politika Crne Gore sa zajedničkom poljoprivrednom politikom Evropske unije u pripremi za članstvo u EU. Cilj evaluacije jeste da se utvrdi u kojoj mjeri su ciljevi programa ostvareni, uključujući unaprijeđenja u poljoprivrednoj produktivnosti, infrastrukturi i ruralnom razvoju, kao i koristi za poljoprivrednike i ruralne zajednice. Evaluacija takođe procjenjuje isplativost upotrebe resursa i administrativnih procesa, širi uticaj na poljoprivredni sektor i ruralni razvoj, kao i održivost rezultata programa.

Pored evaluacije akreditovanih mjera (tj. mjere 1, 3 i 7), evaluacija takođe razmatra razloge neakreditovanja i nesprovođenja mjera M4, M5, M6 i M9 u okviru IPARD II programa. Cilj je formulisanje preporuka za naredni programski period IPARD III kako bi se preveniralo kašnjenje u fazi ugovaranja i izazovi u fazi implementacije, a sve u cilju izbjegavanja ovakvih scenarija u okviru IPARD III programa, shodno naučenim lekcijama iz prethodnog programskog perioda. Evaluacija identifikuje naučene lekcije, dobre prakse i izazove kako bi definisala budući dizajn politika i programa, osigurala odgovornost i transparentnost prema svim relevantnim akterima, te usklađenost sa standardima i zahtjevima izvještavanja Evropske unije.

Sprovođenje IPARD II programa u Crnoj Gori predstavljalo je važan iskorak u jačanju institucionalnih i administrativnih kapaciteta zemlje za upravljanje pretristupnim fondovima Evropske unije u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja. Imajući u vidu da je IPARD II bio prvi ovakav program koji je Crna Gora koristila, činjenica da je implementacija, izuzev Mjere tehničke pomoći, ocijenjena kao uspješna predstavlja značajan rezultat. Program je u velikoj mjeri doprinio modernizaciji poljoprivrednih gazdinstava i prerađivačkih kapaciteta, unapređenju kvaliteta proizvoda, povećanju konkurentnosti i postepenom usklađivanju sa standardima EU.

Posebno je važno istaći da su, uprkos ograničenjima sistema monitoringa, u praksi realizovane brojne investicije sa pozitivnim efektima na zaštitu životne sredine, naročito u okviru Mjere 3, gdje je zabilježen najveći potencijalni uticaj. Tokom IPARD II programa započete su i aktivnosti na razvoju agro-ekoloških

mjera i organske proizvodnje, čime su postavljeni temelji za akreditaciju i punu primjenu Mjere 4 u okviru IPARD III. Dodatno, kroz sprovođenje programa ojačana je saradnja između institucija uključenih u sistem upravljanja i kontrole, stečeno je značajno praktično iskustvo u sprovođenju EU procedura, a krajem programskog perioda ostvarena je i visoka apsorpcija sredstava, što potvrđuje rastuću operativnu sposobnost sistema.

Ključni izazovi u sprovođenju IPARD II programa identifikovani u okviru Ex-post izvještaja

Uprkos ostvarenim zadovoljavajućim rezultatima, sprovođenje IPARD II programa bilo je praćeno brojnim strukturnim i operativnim izazovima. Jedan od najizraženijih problema odnosio se na administrativnu efikasnost, naročito na dugotrajne procedure obrade i ugovaranja aplikacija. U pojedinim mjerama, posebno u Mjeri 7, period od podnošenja zahtjeva do potpisivanja ugovora trajao je i više od godinu i po dana, što je značajno opterećivalo korisnike i negativno uticalo na dinamiku realizacije investicija. Ovi problemi bili su dodatno pojačani nedovoljnim brojem zaposlenih, administrativnom preopterećenošću IPARD Agencije i čestim izmjenama programskih dokumenata tokom implementacije.

Konačno, izazovi su zabilježeni i u oblasti kontrole i nadzora, uključujući potrebu za snažnijim praćenjem efekta „mrtvog tereta“, dosljednijom kontrolom obaveza korisnika u ex-post periodu i jačanjem uloge tehničkih tijela u provjeri usklađenosti investicija sa nacionalnim i EU standardima. Ovi izazovi jasno ukazuju na potrebu daljeg unaprjeđenja sistema u okviru IPARD III programa, oslanjajući se na iskustva i pouke stečene tokom sprovođenja IPARD II.

II-6.2 Implementacija IPARD III programa

Finansijski sporazum za IPARD III program stupio je na snagu 2. februara 2024. godine. Ukupni i maksimalni indikativni iznos bespovratnih sredstava koje je EU opredijelila za Crnu Goru za period 2021-2027 je 63 miliona EUR. Iznos se, takođe, u vidu godišnjih alokacija, uplaćuje Crnoj Gori.

Kroz IPARD III sprovode se mjere koje su bile dostupne kroz IPARD II program: Mjera 1 (Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava); Mjera 3 (Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva), Mjera 7 (Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja) i od nedavno Mjera 9 (Tehnička pomoć).

Dodatno, uskoro se očekuje dobijanje pune akreditacije za Mjeru 4 (Agro-ekološke klimatske mjere i mjere organske proizvodnje).

U toku 2026. godine, nacionalne vlasti će uputiti akreditacione paketa ka Evropskoj komisiji za odobravanje budžetskih zadataka za Mjeru 5 (Realizacija lokalnih razvojnih strategija-leader pristup), Mjeru 6 (Investicije u ruralnu javnu infrastrukturu) i Mjeru 11 (Zasnivanje i zaštita šuma).

U skladu sa obavezama koje je Crna Gora preuzela odredbama Okvirnog sporazuma o pravilima za sprovođenje finansijske podrške Evropske unije u okviru IPA III, Nacionalni službenik za ovjeravanje i Direktor za upravljanje strukturama pretpristupne podrške EU su odgovorni za nadgledanje aktivnosti u okviru zaduženja preuzetih u okviru IPARD II/IPARD III programa, čije mjere sprovodi Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, a sve u cilju obezbjeđivanja efikasnog funkcionisanja uspostavljenog sistema upravljanja i kontrole i što bolje iskorišćenosti dostupnih sredstava iz programa EU podrške.

Rizici u implementaciji i nedostaci u sistemu upravljanja IPARD III programom su prepoznati od strane nacionalnih struktura, ali i od strane nadležnog Direktorata za poljoprivredu i ruralni razvoj EK (DG AGRI), od kojeg je zahtijevana priprema relevantnog Akcionog plana i njegovo ažurno praćenje kako bi se umanjili i otklonili prepoznati rizici i slabosti u sistemu. Shodno navedenom, nacionalne vlasti pripremaju kvartalne presjeke svih relevantnih informacija i iste dostavljaju ka DG AGRI-ju na uvid, a u krajnjem cilju što većeg stepena iskorišćenosti dostupnih sredstava u sektoru poljoprivrede.

Posljednji presjek je upućen nadležnom direktoratu Evropske komisije polovinom oktobra 2025. godine, koji sadrži detaljne osvrte na HR aktivnostima, pregled povlačenja sredstava, praćenje Akcionog plana za IPARD III program kao i praćenje aktivnosti AP ISO 27002.

Što se tiče povlačenja sredstava, implementacija IPARD III programa u 2025. godini pokazuje jasan porast interesovanja korisnika i značajan napredak u ugovaranju i realizaciji investicija, posebno u mjerama usmjerenim na preradu i ruralni razvoj. Izuzetno visok broj prijava u okviru Mjere 1 potvrđuje snažnu potražnju za podrškom u modernizaciji poljoprivredne proizvodnje, što ukazuje na relevantnost dizajna mjera u odnosu na stvarne potrebe sektora. Uprkos složenosti postupka, administrativna kontrola kompletnosti je završena za sve aplikacije, čime je stvoren čvrst osnov za nastavak bodovanja i rangiranja projekata.

Posebno značajan uspjeh ostvaren je u okviru Mjere 3, gdje je do sada ugovoreno 34 projekta ukupne vrijednosti investicija od preko 29 miliona EUR, uz gotovo 15 miliona EUR ugovorene javne podrške. Ovi projekti imaju snažan potencijal za unaprjeđenje konkurentnosti prerađivačkog sektora i usklađivanje sa EU standardima, uz značajan doprinos zapošljavanju i dodatnoj vrijednosti u ruralnim područjima. Takođe, u okviru Mjere 7.1 ugovoren je veliki broj projekata usmjerenih na diverzifikaciju ruralne ekonomije, čime se direktno doprinosi socio-ekonomskom razvoju ruralnih zajednica.

Uz posvećenost i intenzivan rad svih institucija, paralelne aktivnosti u pogledu apsorpcije dostupnih sredstava su se realizovale na više nivoa.

Sa jedne strane, IPARD agencija je uz visok stepen pojačanih aktivnosti ubrzano radila na procesima ugovaranja i realizacije plaćanja. Uključujući realizovana plaćanja zaključno sa 19/12/2025, a uzevši u obzir period do kraja godine i planirana plaćanja, očekuje se da će iznos potrošnje za 2025. godinu dostići 4,6 miliona EUR EU dijela dostupnih sredstava.

Paralelno, Upravljačka struktura je uz direktne konsultacije sa Evropskom komisijom, a poštujući pravila propisana programom, pripremila i dostavila dva zahtjeva za predfinansiranje u okviru IPARD III programa. S tim u vezi, kroz prvi zahtjev odobreno je i isplaćeno 4,2 miliona EUR, dok se kroz drugi zahtjev očekuje odobrenje i isplata 3,9 miliona EUR. Na ovaj način, 8,1 milion EUR je obezbijeđeno za potrebe realizacije plaćanja u okviru IPARD programa.

Uzevši u obzir gore navedeno, očekivani iznos iskorišćenosti sredstava za 2025. godinu iz IPARD III programa će dostići 12,7 miliona EUR, što je za 1,7 milion EUR više u odnosu na target od 11 miliona EUR, čime će na kraju 2025. godine biti izbjegnuta rizik od gubitka dijela dostupnih sredstava.

Sledeći izazov, rangiran kao visoko-rizični je svakako kadrovska situacija u IPARD Agenciji, posebno imajući u vidu obim poslovnih zadataka u nadolazećim procesima ugovaranja i akreditacije mjera planiranih kroz IPARD III program.

U cilju obezbjeđivanja uspješne implementacije IPARD III programa, Crna Gora je u obavezi da, kroz model indirektnog upravljanja, obezbijedi adekvatne kadrovske kapacitete. Direktorat za upravljanje strukturama prepristupne podrške EU redovno prati kadrovske promjene na svim nivoima u IPA strukturi kroz mjesečni presjek kadrovskih kapaciteta koji se dostavlja na uvid. Pored redovnih izvještajnih perioda, DG AGRI je informisan o značajnim kadrovskim promjenama kroz upućena pisma i pripremljene akcijske planove u okviru kvartalnih izvještavanja, koja su podržana temeljnim procjenama Nacionalnog službenika za ovjeravanje i prpratnom dokumentacijom.

Imajući u vidu prethodno navedeno, **manjak kadrovskih kapaciteta angažovanih na IPARD poslovima je evidentno prisutan u Direktoratu za plaćanja/IPARD agenciji u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.** Važno je napomenuti da je Ministarstvo, u prethodnom periodu, intenzivno radilo na jačanju kadrovskih kapaciteta u IPARD agenciji, kako angažovanjem značajnog broja službenika, tako i sprovođenjem javnih konkursa za angažman službenika na neodređeno vrijeme. Pored značajnog pomaka u ovom dijelu, neophodno je održati kontinuitet u jačanju kadrovskih kapaciteta i konstantno raditi na edukaciji zaposlenih kako bi se obezbijedilo nesmetano sprovođenje radnih zadataka.

Ažurirani plan angažovanja kadrovskih kapaciteta od maja 2025. godine se referiše na angažman za dodatnih 30 zaposlenih, iako je po samoj Analizi opterećenosti poslom za 2025. godinu predviđeno 50. Naime, ukupni broj radnih mjesta u okviru važeće sistematizacije Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je 129, od čega je trenutno popunjeno 93 radna mjesta uz još 8 pozicija u Direkciji za IAKS (Integrirani administrativni i kontrolni sistem) mjere, koja je važna za akreditaciju i sprovođenje M4.

Naime, odrađen je realan plan zapošljavanja imajući u vidu da kadrovski plan za 2025. godinu nije usvojen na nivou Vlade Crne Gore i da su samim tim stopirana zapošljavanja u ovom periodu. Ipak, postojeći Plan zapošljavanja čini osnov za dalje oglašavanje slobodnih radnih mjesta u IPARD agenciji, **što dalje implicira neophodnost komunikacije i pronalaženja rješenja na nivou ministarstava (resora poljoprivrede i finansija) u smislu obezbjeđivanja saglasnosti Vlade Crne Gore za dodatni angažman.**

Zapošljavanje dodatnog kadra u cilju popunjavanja upražnjenih radnih pozicija i uspostavljanja stabilne kadrovske situacije u vidu angažmana zaposlenih na neodređeno vrijeme, je krucijalno posebno imajući u vidu tekuću implementaciju mjera 1, 3, 7 i 9 i akreditaciju mjera 4, 5 i 6. Daljim povećanjem broja zaposlenih i konstantnom edukacijom će biti obezbijedena adekvatna dinamika implementacije IPARD III programa.

II-6.3 Uspostavljanje Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ruralnom razvoju i ribarstvu

U skladu sa zakonom o sprovođenju mjera podrške poljoprivredne politike, politike ruralnog razvoja i politike ribarstva, kojim će se uređivati uslovi i način sprovođenja mjera podrške poljoprivredne politike od novca EU predviđeno je uspostavljanje Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ruralnom razvoju i ribarstvu.

Agencija je predviđena da vrši poslove koji se odnose na upravljanje i sprovođenje plaćanja kroz IPARD program i druge programe Evropske unije namijenjene poljoprivredi, ruralnom razvoju i ribarstvu, u skladu sa relevantnim propisima Evropske unije, zahtjevima Evropske komisije i domaćim zakonodavstvom. Takođe, upravljanje i sprovođenje plaćanja kroz Agrobudžet i druge nacionalne programe podrške, obezbjeđujući zakonitost, transparentnost i efikasnost procesa, te razmatranje i obradu

zahtjeva za odobravanje projekata iz nacionalnih i fondova Evropske unije predstavljaju nadležnost nove Agencije. U organizacionom smislu, nadležnosti dosadašnje organizacione jedinice u okviru Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede – Direktorata za plaćanja, biće transferisane budućoj Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ruralnom razvoju i ribarstvu.

Veoma je važno naglasiti da je uspostavljeno nadležno tijelo koje je odgovorno za akreditaciju i stalni nadzor nad radom Agencije, te da će taj posao obavljati posebna organizaciona jedinica u Ministarstvu finansija, koja je formirana u okviru postojećeg Direktorata za upravljanje strukturama pretprijetne podrške EU.

II-7 Realizacija aktivnosti, status implementacije i ključni izazovi u okviru projekata planiranih programima prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija 2014-2020 i Crna Gora – Kosovo 2014-2020 i osvrt na status poziva u okviru programa prekogranične saradnje Crna Gora- Albanija 2021-2027 i Crna Gora-Kosovo 2021-2027 (IPA III) perspektiva

Upravljačka struktura je tokom prvog i drugog kvartala 2025. godine sprovodila aktivnosti na zatvaranju programa čija je implementacija završena u prethodnom periodu. Naime, program prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo 2014-2020 (alokacija 2016) i program prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija 2014-2020 (alokacija 2016) su uspješno okončani, i relevantna dokumentacija za zatvaranje programa je upućena Evropskoj komisiji 1. aprila 2025. godine za program MNE-KOS (2016), odnosno 29. aprila 2025. godine za program MNE-ALB (2016).

Kada je riječ o *Programu prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija 2014-2020*, važno je naglasiti neophodnost poboljšanja komunikacije sa Kontrolnim tijelom, imajući u vidu česta kašnjenja u dostavljanju relevantnih informacija rukovodiocu Operativne strukture, Implementacionoj Agenciji i nadalje Upravljačkom tijelu.

Kada je riječ o *Programu prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo 2014-2020*, prethodno identifikovani rizik na ugovornoj strani, odnosno strani partnerske zemlje, posebno u dijelu verifikacije troškova, je zatvoren putem organizovanja dodatnih obuka/treninga za novozaposlene u Kontrolnom tijelu. U periodu 18–20. novembra 2025. godine, tokom boravka Ugovornog tijela CFCU u posjeti kolegama, uspostavljen je jasan modalitet buduće saradnje i razmjene informacija, uz dogovorene mehanizme praćenja koji omogućavaju blagovremeno reagovanje u slučaju eventualnih zastoja u verifikaciji troškova.

U okviru IPA III *Programa Crna Gora – Albanija 2021- 2027* još uvijek nema ugovorenih projekata. U ovom trenutku, u toku je evaluacija ponuda pristiglih u okviru Prvog poziva. Zbog činjenice da rok za ugovaranje ističe u novembru 2026. godine (manje od godinu dana za ugovaranje svih raspoloživih sredstava), dostupnost evaluatora se smatra najvažnijim faktorom za završavanje evaluacije. U skladu sa prethodno pomenutim, ovaj rizik je identifikovan od strane Ugovornog tijela u decembru 2025. godine, sa tendencijom povećanja ocjene rizika u slučaju da proces evaluacije ne bude sproveden u skladu sa planiranom dinamikom, te ovaj izazov ostaje za praćenje, imajući u vidu mjere predostrožnosti.

U okviru IPA III *Programa Crna Gora – Kosovo 2021-2027* još uvijek nema ugovorenih projekata. Evaluacija projekata pristiglih u okviru Prvog poziva IPA III je u toku i očekuje se njihovo ugovaranje u skorijem periodu. Ukupna vrijednost koju nosi Prvi poziv iznosi 5,4 miliona EUR. Trenutno nema rizika koji ugrožavaju planirano ugovaranje projekata u okviru poziva.

II-8 Realizacija aktivnosti, status implementacije i ključni izazovi u procesu ugovaranja projekata planiranih u okviru Godišnjeg akcionog programa za 2021. godinu

Financijski sporazum za program IPA 2021 potpisan je 15/12/2022. U toku je procedura ugovaranja planiranih ugovora, a krajnji rok za ugovaranje bio je 15/12/2025. U cilju nastavka razmjene informacija u vezi sa aktuelnim statusom akcija koje su podržane kroz program IPA 2021 i budućim koracima u cilju uspješnije realizacije ovog programa, struktura je redovno održavala koordinacione sastanke. Koordinacioni sastanci okupljaju predstavnike Upravljačkog tijela, Upravljačke strukture, posredničkih tijela za finansijsko upravljanje, te predstavnike posredničkih tijela za upravljanje politikama. Sastanci ove vrste, zajedno sa Panelom za upravljanje rizicima, u organizaciji Upravljačke strukture, predstavljaju priliku za analizu statusa ugovora aktuelnih IPA projekata i planova za predstojeći period. Učesnici ujedno razmatraju izazove u vezi sa sprovođenjem postojećih ugovora i pripremanjem tenderske dokumentacije, kao i o neophodnim koracima za njihovo rješavanje.

U odnosu na prethodno izvještavanje iz jula 2025. godine, većina izazova je uspješno otklonjena. U tom smislu, u odnosu na projekte za koje je zaduženo Posredničko tijelo za upravljanje politikama (IBPM) Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Posredničko tijelo za finansijsko upravljanje (IBFM) CFCU, sprovođenje planiranih ugovornih procedura u oblasti fitosanitarne kontrole u najvećoj mjeri posebno je praćeno u prethodnom periodu, u skladu sa utvrđenim pravilima i procedurama Evropske unije, uz pravovremeno uključivanje i odobrenje Delegacije EU.

Ugovor o uslugama koji se odnosi na razvoj IT sistema za fitosanitarnu kontrolu, ukupne vrijednosti 950.000,00 EUR, uredno je pripremljen i dostavljen Delegaciji EU na odobrenje krajem novembra 2025. godine, te je odobren u kratkom roku, čime su stvoreni svi preduslovi za nesmetano započinjanje realizacije ovog ugovora. Slična situacija zabilježena je i kod ugovora o nabavci opreme za razvoj fitosanitarnog IT sistema, u iznosu od 200.000,00 EUR, gdje je nakon dobijanja odobrenja Delegacije EU ugovorni dosije odmah upućen izabranom ponuđaču na potpisivanje.

Kada je riječ o ugovoru o snabdijevanju laboratorijske opreme za uvođenje novih metoda laboratorijskih analiza, većina aktivnosti je sprovedena u skladu sa prethodno utvrđenim planom. Za Lot 2 (Partija – Nabavka laboratorijske opreme za analizu bezbjednosti hrane) i Lot 3 (Partija – Nabavka laboratorijske opreme - PCR analiza, ažurirani ugovorni dosije su odobreni od strane Delegacije EU i upućeni izvođaču na potpisivanje, pri čemu se realizovalo zaključivanje ugovora.

Istovremeno, kod Lota 1(Partija – Nabavka laboratorijske opreme za analizu životinjskog porijekla) u okviru iste nabavke identifikovan je značajan izazov, imajući u vidu da evaluacioni izvještaj nije odobren od strane Delegacije EU, zbog čega će predmetna procedura biti otkazana. Ova okolnost će u manjoj mjeri uticati na punu apsorpciju sredstava predviđenih za ovaj segment, te će zahtijevati dodatne korake u cilju redefinisivanja daljeg postupanja u skladu sa važećim pravilima.

Na kraju, postupak koji se odnosi na isporuku laboratorijske opreme u okviru Lota 4 (Partija – Nabavka laboratorijske opreme za jačanje Instituta za javno zdravlje), ukupne vrijednosti 65.000,00 EUR, uspješno je okončan, budući da je ugovorni dosije odobren od strane Delegacije EU, čime su eliminisani rizici i obezbijedeni uslovi za nesmetanu realizaciju ugovora.

U cjelini posmatrano, ugovoranje dostupnih sredstava u okviru ovog programa je u najvećoj mjeri realizovano.

II-9 Realizacija aktivnosti, status implementacije i ključni izazovi u procesu ugovaranja projekata planiranih u okviru Godišnjeg akcionog programa za 2024. godinu

Finansijski sporazum za Godišnji akcioni program za 2024. godinu je potpisan 13. decembra 2024. godine, čime su kreirani svi preduslovi za ugovaranje akcija koje su programom predviđene. Krajnji rok za ugovaranje na nivou programa je decembar 2027. godine.

Imajući u vidu da je preuzimanju daljih aktivnosti prethodila verifikaciona misije, nacionalne vlasti su u prethodnom periodu sprovele aktivnosti na otklanjanju identifikovanih nalaza i preporuka i informisale revizore nadležnog direktorata Evropske komisije (DG ENEST) u cilju potpune akreditacije navedenog programa. U tom smislu, svi kritični nalazi koji se odnose na uspostavljanje institucionalnog i zakonodavnog okvira su otklonjeni, što je i potvrđeno novim Finalnim izvještajem Evropske komisije iz decembra 2025. godine. Preporuke koje su nacionalne vlasti sprovele se takođe odnose na usvajanje Strategije za borbu protiv prevara i upravljanja nepravilnostima za zaštitu finansijskih interesa EU za period 2025–2028, sa pratećim Akcionim planom, imenovanje ključnih IPA pozicija i usvajanje komunikacione strategije.

Akcija **Podrška EU za životnu sredinu i klimatske promjene** se realizuje kroz jedan ugovor koji se odnosi na pripremu i sprovođenje Sektorskog operativnog programa za životnu sredinu 2024-2027. Tenderska dokumentacija je dostavljena DEU 19. maja 2025. godine, međutim 16. jula 2025. godine stiglo je zvanično odbijanje od strane DEU. U skladu sa navedenim, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera – Posredničko tijelo za upravljanje politikama za ovaj program izmijenjenu verziju tenderske dokumentacije dostavilo je DEU 3. oktobra 2025. godine.

Akcija **Podrška EU za zapošljavanje i socijalnu politiku** se realizuje kroz tri ugovora, od čega se jedan ugovor sprovodi kroz indirektni model upravljanja (Grant šema za čije sprovođenje je zadužen CFCU) i dva ugovora koji se sprovode kroz direktno upravljanje od strane DEU. Važno je istaći da je u okviru Grant šeme Priprema za sektorski operativni program za zapošljavanje i socijalnu inkluziju 2024-2027 bila neophodna izmjena Akcionog dokumenta koji će definisati uloge Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i Fonda za inovacije. Izmjena Akcionog dokumenta je odobrena od strane Komisije, nakon aktivnosti Ministarstva evropskih poslova. U skladu sa navedenim, očekuje se usvajanje posebnih procedura za podugovaranje kako bi Fond za inovacije u saradnji sa CFCU započeo prve aktivnosti.

Posredničko tijelo za upravljanje politikama u Ministarstvu finansija je u saradnji sa krajnjim korisnicima pripremio tenderske dosijee za sljedeće ugovore za indirektno upravljanje:

- 1) „Unaprjeđenje IT sistema Agencije za nadzor osiguranja“
- 2) „Nadogradnja/razvoj Carinskog informacionog sistema do potpuno funkcionalnog EU automatizovanog izvoznog sistema (AES) i EU uvoznog kontrolnog sistema (ICS2)“
- 3) „Nadogradnja nacionalnog akciznog sistema do potpuno usklađenog EU sistema za kontrolu kretanja akciznih proizvoda (EU EMCS)“
- 4) „Digitalna transformacija IT sistema Monstata“
- 5) „Nabavka opreme za automatizaciju i modernizaciju procesa za prikupljanje podataka IT sistema Uprave za statistiku (MONSTAT)“
- 6) „Jačanje institucionalnih kapaciteta Centralne banke Crne Gore kroz nabavku opreme za trezorsko/gotovinsko poslovanje“

Tenderska dokumentacija je pripremljena kroz veliki broj iteracija sa CFCU. Dinamika ugovaranja će zavistiti od kapaciteta CFCU.

III Višegodišnji programi iz oblasti životne sredine i klimatskih promjena i zapošljavanja i socijalne inkluzije 2024-2027

III-1 Višegodišnji operativni program iz oblasti životne sredine i klimatskih promjena 2024-2027

Finansijski sporazum za Operativni program u oblasti životne sredine i klimatskih promjena 2024-2027 je potpisan i stupio na snagu 10. juna 2025. godine.

Ukupna finansijska alokacija Operativnog programa u oblasti životne sredine i klimatskih promjena 2024-2027 iznosi 48.484.375,00 EUR. U okviru programskog pristupa, poseban značaj je dat sektorima i investicijama koje su ključne za ispunjavanje mjerila iz Poglavlja 27 – Zaštita životne sredine. Kada je u pitanju višegodišnji program, važno je napomenuti pravilo potrošnje sredstava, koje podrazumijeva potrošnju godišnjih alokacija u roku od pet godina od godine alokacije, što dalje znači da ne postoje definisani rokovi za ugovaranje i sprovođenje ugovora, već se sve aktivnosti moraju realizovati u roku kako je prethodno naglašeno, što je izuzetno zahtjevan proces i sa aspekta realizacije i sa aspekta praćenja, a sve u cilju prevencija gubitka dijela dostupnih sredstava. Operativni i implementacioni sporazumi između relevantnih institucija potpisani su 1. avgusta 2025. godine, čime su se dodatno definisale uloge i odgovornosti nadležnih IPA tijela, za sprovođenje ovog programa. Kako je ukazano i tokom prethodnog izvještavanja Vladi, tokom jula 2025. godine, redovno praćenje finalnog izvještaja revizora DG ENEST sa misije sa korektivnim radnjama izvršavano je na kvartalnom nivou. U kontekstu ovog programa i jasne preporuke revizora o neophodnosti potpisivanja sporazuma sa predviđenim krajnjim korisnicima za posebne projekte, u cilju ukidanja suspenzivne klauzule o preuzimanju daljih radnji, redovno je praćen napredak, kako bi se tokom naknadne misije DG ENEST održane u oktobru 2025. godine, prikazao progres. Paralelno, Upravljačko tijelo ovog programa, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera u saradnji sa Posredničkim tijelom za finansijsko upravljanje, Ministarstvom javnih radova, na mjesečnom nivou su dostavljali planove nabavki i planove dostavljanja operativnih identifikacionih obrazaca Upravljačkoj strukturi, NIPAK kancelariji i Delegaciji EU.

Tokom pomenute naknadne misije, a kasnije i kroz novi Finalni izvještaj revizora EK, istaknut je napredak u odnosu na prethodnu verifikacionu misiju, ali se od nacionalnih vlasti očekuje ubrzanje procesa potpisivanja sporazuma sa krajnjim korisnicima ovog programa, a što je dodatna posledica usporene dinamike razvijanja Operativno identifikacionih obrazaca i posledično upućivanje na odobrenje DEU. Prema posljednjem presjeku, Upravljačko tijelo, Posredničko tijelo za finansijsko upravljanje i krajnji korisnik potpisali su radne sporazume, i to za realizaciju sljedećih projekata: Nabavka vatrogasne opreme i Nabavka opreme za vanredne situacije u okviru mehanizma civilne zaštite. Nacionalna službenica za ovjeravanje/Upravljačka struktura informisali su Evropsku komisiju o ovom napretku i očekuje se ukidanje suspenzivne klauzule, čime će se omogućiti nastavak aktivnosti za sprovođenje ovog programa.

Važno je naglasiti da je prvi Sektorski nadgledni odbor za ovaj program održan 8. decembra 2025. godine, okupivši predstavnike relevantnih institucija, buduće korisnike i ostale zainteresovane strane.

III-2 Višegodišnji operativni program iz oblasti zapošljavanja i socijalne inkluzije 2024-2027

Finansijski sporazum za Operativni program u oblasti zapošljavanja i socijalne politike 2024-2027 je potpisan i stupio na snagu 10. juna 2025. godine.

Ukupna vrijednost Operativnog programa za zapošljavanje i socijalne politike 2024–2027 iznosi 31.647.066 EUR od čega maksimalni doprinos Evropske unije iznosi 26.900.000 EUR, a nacionalna

kontribucija 4.747.066 EUR. Potpisivanjem Sporazuma stvoreni su formalni uslovi za početak povlačenja sredstava iz fondova Evropske unije namijenjenih sprovođenju politika zapošljavanja i jačanju socijalne inkluzije u Crnoj Gori.

Nadalje, prvi Operativni identifikacioni obrazac za 2024. godinu za navedeni operativni program je usvojen krajem prošle godine. Međutim, usljed promjene na tržištu rada – nastalog manjka radne snage, nemoguće je ispuniti postavljene indikatore koji su definisani u samom Operativnom programu. Nakon koordinacionog sastanka strukture za OP EMPL 2024-2027, sve relevantne stranke su utvrdile neophodnost izrade nove predmetne analize tržišta rada od strane Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (ZZZCG) koja će predočiti drastične promjene na tržištu u odnosu na inicijalne planove, a spram promjena tržišta, inflacija i cijena. Pripremljena analiza treba dalje da se uputi DEU kako bi se dobila saglasnost na izmjenu samih indikatora Operativnog programa.

Navedeno je važno posebno imajući u vidu preklapanja aktivnih mjera za zapošljavanje koordiniranih od strane Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore – programa stručnog osposobljavanja i garancije za mlade.

Dodatno, obzirom na postavljene rokove, cjelokupna struktura za OP EMPL 2024-2027 redovno je radila na pripremi i ažuriranju Planova nabavki na mjesečnom nivou, o čemu je informisana Upravljačka struktura/NAO, NIPAK kancelarija i Delagacija EU. Takođe, svi operativni identifikacioni obrasci dostavljeni su Delegaciji EU na odobrenje.

Kada je riječ o prethodno identifikovanim nalazima i preporuka DG ENEST, tokom 2025. godine struktura za sprovođenje ovog programa je preduzela niz korektivnih radnji. U prethodnom periodu, istaknuta su najrizičnija polja u kojima je urgencija postupanja naglašena u samom izvještaju, a identični nedostaci su utvrđeni i od strane DG ENEST-a prilikom verifikacione misije. Tokom prve polovine 2025. godine, određene manjkavosti ključne po funkcionisanje su otklonjene kao što je usvajanje sistematizacije Posredničkog tijela za finansijsko upravljanje ZZZCG, reorganizacija samog sektora na način da jedinica zadužena za IPA projekte bude formirana na način kako su postavljene i Implementacione Agencije već akreditovane kroz IPA II i IPA III programe (CFCU i MJR) kao i obezbjeđivanje kadra u cilju preuzimanja poslova predviđenih kroz nadležnosti IBFM-a u OP EMPL 2024-2027.

U skladu sa naknadnom verifikacionom misijom, održanom u oktobru 2025. godine, i kasnije Finalnim izvještajem, a imajući u vidu značajan napredak kada je u pitanju adekvatno postavljanje preduslova za dobijanje akreditacije OP za zapošljavanje i socijalnu inkluziju, uočen je izuzetan napredak od strane revizora EK, koji su konstatovali ukidanje suspenzije na potpisani Finansijski sporazum, čime će biti omogućen zvaničan početak implementacije OP za zapošljavanje i socijalnu inkluziju (2024-2027). U vezi sa navedenim, a uzimajući u obzir uspostavljeni institucionalni i zakonodavni okvir, te uspostavljene koordinativne mehanizme, nacionalne vlasti će preduzeti naredne aktivnosti. Dodatno, važno je naglasiti da je prvi Sektorski nadgledni odbor za ovaj program održan 8. decembra 2025. godine, okupivši predstavnike relevantnih institucija, buduće korisnike i ostale zainteresovane strane.

III–3 Tranzicioni period sa ex-kontrola na ex-post režim kontrola

U cilju pripreme za predstojeći period i dalju koordinaciju procesa sa Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori, Upravljača struktura je u koordinaciji sa nadležnim institucijama razmatrala uslove i modalitete postepenog prelaska sa sistema ex-ante na ex-post kontrole u okviru IPA III programa, u skladu sa smjernicama EK.

Cilj je kontrolisano, ali fazno prelaženje na ex-post na osnovu zasnovanog pristupa za odabrane procedure u okviru dva operativna programa, uz jasno opredjeljenje Crne Gore da ovim procesom dodatno ojača administrativne i proceduralne kapacitete i obezbijedi punu spremnost za upravljanje strukturnim fondovima odmah po pristupanju Evropskoj uniji. U tom kontekstu, Nacionalna službenica za ovjeravanje će predložiti zadržavanje ex-ante kontrole uz podršku DEU za visokorizične infrastrukturne projekte, osjetljive sektore i novoformirane ugovorne timove, uz istovremeno preuzimanje ex-post odgovornosti za standardizovane i niskorizične postupke sa potvrđenom revizorskom pouzdanošću. Ovaj proces će formalno biti finalizovan, zvaničnim zahtjevom NAO za tranzicioni period sa dostavljenim konačnim planovima nabavki za 2026. godinu.

U narednom periodu, takođe, poseban akcenat biće stavljen na definisanje mehanizama saradnje tokom tranzicionog perioda, uključujući strateški monitoring, mogućnost ciljnih provjera od strane Delegacije EU i izradu zajedničke „Mape puta tranzicije“ za 2026. godinu, kojom bi se unaprijedila predvidivost, smanjilo administrativno opterećenje i ubrzala implementacija IPA III, uz jasno definisane uloge svih relevantnih institucija i kriterijume za praćenje spremnosti za punu primjenu ex-post kontrole.

IV Višegodišnji akcioni program za Crnu Goru 2025-2027

Nacionalna službenica za ovjeravanje/Upravljačka struktura uputila je zahtjev za povjeravanje budžetskih zadataka u sklopu akreditacionog paketa, 6. oktobra 2025. godine. Uz zahtjev je priložen kompletan set prateće dokumentacije, koji je obuhvatio Izvještaj o samoprocjeni, Akcioni plan sa identifikovanim slabostima, pravni okvir i relevantne operativne sporazume. Nakon toga, uslijedila je verifikaciona misija u cilju povjeravanja budžetskih zadataka nacionalnim vlastima. Strukture predviđene za ovaj program u okviru indirektnog upravljanja su: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstva finansija i Ministarstva zdravlja kao posrednička tijela za upravljanje politikama, CFCU u ulozi Posredničkog tijela za finansijsko upravljanje i Upravljačko tijelo Ministarstvo evropskih poslova. **Finansijski sporazum za ovaj program potpisan je 5. decembra 2025. godine, a dio opredijeljenih sredstava za indirektno upravljanje iznosi 4,85 miliona EUR.**

V Horizontalne aktivnosti

V-1 Napredak u realizaciji zaključaka u odnosu na prethodno polugodišnje izvještavanje

U odnosu na prethodno izvještavanje, nadležni organi su postupali u skladu sa zaključcima Vlade Crne Gore, pri čemu su preduzete sve neophodne aktivnosti u cilju obezbjeđivanja pravovremene i efikasne implementacije sredstava EU podrške u okviru IPA i IPARD okvira, uz kontinuiranu koordinaciju sa NAO/Upravljačkom strukturom. U tom smislu, sve aktivnosti, koje je zaključcima Vlade, nakon usvajanja Informacije iz jula 2025. godine, bilo neophodno realizovati, većinom su izvršeno.

Značajan napredak ostvaren je u dijelu upravljanja infrastrukturnim projektima, uključujući završetak ili napredovanje radova na ključnim objektima, te u unaprjeđenju tehničke i administrativne podrške za efikasno povlačenje EU sredstava. Ključne aktivnosti, poštujući rokove, preduzete su u cilju finalizacije sprovođenja ugovora u okviru godišnjih akcionih programa za 2016. i 2017. godinu.

Podsjećajući da su zaključcima prethodne Informacije, nadležna tijela zadužena za sprovođenje Akcionog programa za 2018. godinu, bila odgovorna za preuzimanje određenih koraka, važno je naglasiti da su resorna ministarstva, odnosno jedinice za implementaciju projekata u saradnji sa ugovornim

tijelima, preduzele određene radnje kojima se nastoji obezbjeđivanje održivosti referentnog programa EU podrške.

Takođe, ključne aktivnosti su bile preuzete i u cilju ugovaranja što većeg iznosa dostupnih sredstava u okviru Godišnjeg akcionog programa za 2021. godinu. Zaključcima ove Informacije, tijela će biti zadužena za nastavak aktivnosti i izradi analize naučenih lekcija.

Značajne aktivnosti izvršene su u dijelu otklanjanja revizorskih nalaza i ispunjavanju preporuka Evropske komisije. S tim u vezi, značajan iskorak je evidentiran u Posredničkom tijelu za finansijsko upravljanje – ZZZCG, što je i potvrđeno tokom naknadne verifikacione misije DG ENEST i zvaničnom odobrenju akreditacije za Operativni program za zapošljavanje i socijalnu inkluziju 2024-2027. Dodatno, ZZZCG i Ministarstvo finansija – CFCU i Ministarstvo javnih radova su nastavili praksu mjesečne izrade i ažuriranja planova nabavki za potrebe efikasnog planiranja implementacije operativnih programa.

Nacionalne vlasti preduzele su niz koraka i u poboljšanju kadrovskih kapaciteta u IPA institucijama. Ključne mjere prikazane su u nastavku.

V-2 Kadrovski kapaciteti

Kao što je prikazano tokom julskog informisanja Vlade Crne Gore, a imajući u vidu česte promjene u organizaciji državne uprave, u prethodnom periodu je u indirektnom modelu upravljanja IPA sredstvima bio prisutan izazov upražnjenih pozicija na poslovima visoko-rukovodnog kadra. Međutim, sve ključne IPA pozicije su popunjene, o čemu je Upravljačka struktura informisala Evropsku komisiju. Vlada Crne Gore je takođe usvojila Odluku o imenovanju lica odgovornih za vršenje indirektnog upravljanja pretpristupnim fondovima (IPA) i zaštitu finansijskih interesa EU 31. jula 2025. godine, čime se obezbijedilo potpuno poštovanje akreditacionih kriterijuma za sprovođenje programa pretpristupne podrške u punom kapacitetu, te da se svi akreditacioni procesi IPA III zatvore uspješno.

Direktorat za upravljanje strukturama pretpristupne podrške EU kontinuirano prati kadrovske kapacitete akreditovanih IPA struktura odgovornih za vršenje indirektnog upravljanja pretpristupnim fondovima Evropske unije u okviru IPA II i IPA III perspektive, kako bi se osiguralo efikasno i efektivno funkcionisanje internog kontrolnog sistema. U skladu sa važećim ravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, kao i najnovijim analizama opterećenja poslom, sva IPA tijela su dostavila ažurirane podatke o kadrovskim kapacitetima shodno ulogama koje su im dodijeljene po programima u okviru IPA II i IPA III perspektive. Nakon detaljne analize dostavljenih presjeka, odrađen je sveobuhvatni osvrt na kadrovske kapacitete uz naznaku za hitnim angažmanom dodatnog kadra u okviru određenih jedinica IPA sistema i/ili procesa prebacivanja već angažovanog kadra po osnovu ugovora o djelu na stalni angažman.

Sve navedeno dalje implicira smanjenu motivaciju, s obzirom da novo-angažovani kadar nije u mogućnosti iskoristiti mehanizam motivacione politike kao podstrek. Naime, službenici/e angažovani na osnovu ugovora o djelu su već duži vremenski period u istom statusu, a stekli su znanje redovnim pohađanjem uvodnog seta obuka i samim tim bi eventualnim odlivom kadra funkcionisanje sistema bilo ugroženo. Shodno tome, neophodno je da resorna ministarstva i nadležne institucije pronađu adekvatni modalitet očuvanja kadra koji može da iznese sve predstojeće zadatke dodijeljene spram uloge relevantnih IPA tijela u sistemu.

Vlada Crne Gore je takođe, u skladu sa inicijativom Evropske komisije, usvojila Plan zapošljavanja sa fokusom na sektore zaštite životne sredine i zapošljavanja i socijalne politike, u okviru sektorske

budžetske podrške za reformu javne uprave i upravljanje javnim finansijama. Plan je pripremljen u intenzivnoj saradnji Ministarstva javne uprave, Ministarstva finansija i Ministarstva evropskih poslova, uz aktivno učešće ostalih nadležnih institucija.

Cilj Plana je jačanje administrativnih kapaciteta u sektorima koji su prepoznati kao prioritetni u ovom trenutku, imajući u vidu početak sprovođenja višegodišnjih operativnih programa kroz model indirektnog upravljanja sredstvima Evropske unije.

Ova inicijativa obuhvata institucije i njihove organizacione jedinice koje imaju ključne nadležnosti u sprovođenju operativnih programa u oblasti zapošljavanja, socijalne politike i zaštite životne sredine, kao i institucije koje na direktan ili indirektan način doprinose realizaciji programa podržanih iz evropskih fondova. Poseban akcenat stavljen je na potrebu pravovremenog zapošljavanja i unaprjeđenja procesa planiranja i selekcije kadra, što predstavlja jedan od ključnih uslova za korišćenje dodatnih sredstava iz pretprijetnih fondova.

U cilju dodatne podrške ovom procesu, Evropska komisija je odlučila da poveća iznos sektorske budžetske podrške za Crnu Goru za 2,6 miliona EUR. Ova sredstva predstavljaju podsticaj za jačanje kapaciteta u navedenim sektorima, uzimajući u obzir njihovu ključnu ulogu u sprovođenju reformi i pripremi za efikasno upravljanje fondovima nakon pristupanja Evropskoj uniji. Paralelno s tim, planirana je realizacija projekta vrijednog 3 miliona EUR, koji će biti usmjeren na sprovođenje obuka i jačanje znanja i vještina državnih službenika angažovanih u oblasti upravljanja evropskim fondovima. Usvajanjem Plana zapošljavanja stvoreni su preduslovi za sprovođenje aktivnosti koje će doprinijeti efikasnijem korišćenju pretprijetnih fondova.

U skladu sa novim Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, nadležna ministarstva su usvojila nove akte o sistematizaciji, uz prethodno izdato mišljenje Nacionalne službenice za ovjeravanje.

U skladu sa navedenim, neophodno je hitno postupiti u jačanju kadrovskih kapaciteta u institucijama navedenim u nastavku:

- IPARD Agencija – Hitni angažmani u cilju popunjavanja upražnjenih radnih mjesta sa naglaskom na odjeljenje za IAKS mjere imajući u vidu predstojeće obaveze;
- Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga – u ulozi Upravljačkog tijela za Operativni program za zapošljavanje i socijalne politike 2024-2027, neophodno hitno popunjavanje upražnjenih radnih mjesta u Direktoratu za tržište rada kao i promjena statusa trenutno angažovanih lica na osnovu ugovora o djelu na ugovore za stalno;
- Zavod za zapošljavanje Crne Gore – gdje je neophodno što hitnije popuniti upražnjena kadrovska mjesta u okviru Sektora za ugovaranje i finansiranje sredstava EU podrške zbog početka implementacije operativnog programa;
- Ministarstvo javnih radova – usljed kadrovskih nedostataka, neophodno je što hitnije reagovati po pitanjima angažmana novih kadrova i promjene statusa ugovora onih službenika koji su već stekli iskustvo u implementaciji IPA programa, a angažovani su na osnovu ugovora o djelu;
- Direktorata za finansiranje, ugovaranje i sprovođenje sredstava EU (CFCU) – Direkcija za kontrolu kvaliteta (Ministarstvo finansija) –gdje je evidentan nedostatak kadra duži vremenski period;
- Direktorat za upravljanje strukturama pretprijetne podrške EU – Direkcija za upravljanje kontrolnim okvirom i nadgledanje sistema (Ministarstvo finansija) – neophodno je inicirati dodatna zapošljavanja na upražnjenim pozicijama posebno imajući u vidu duža odsustva već angažovanih službenika.

Ministarstvo finansija ovom Informacijom ukazuje da je, na temelju usvojenog Plana zapošljavanja za sektore zaštite životne sredine i zapošljavanja, koji je Vlada donijela na predlog Ministarstva javne uprave, za zapošljavanja u narednom periodu, neophodno pratiti dalju dinamiku sprovođenja Plana zapošljavanja za gore navedene sektore.

Važno je naglasiti da je krajem 2025. pokrenuta procedura u institucijama koje su prepoznate gore navedenim planom i to:

- 1 pozicija u Direktoratu za upravljanje strukturama pretprijetne podrške EU – Ministarstvo finansija;
- 2 pozicije u Direktoratu za finansiranje, ugovaranje i sprovođenje sredstava EU podrške (CFCU) – Ministarstvo finansija;
- 1 pozicija u Direktoratu za rad – Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga;
- 2 pozicije u Direktoratu za socijalnu ekonomiju - Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga;
- 1 pozicija u Odjeljenju za inspekciju rada - Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga;
- 1 pozicija u Odjeljenju za inspekciju za zaštitu i zdravlje na radu - Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga;
- 1 pozicija u Revizorskom tijelu Crne Gore;
- 2 pozicije u Direktoratu za evropske integracije, EU fondove i međunarodnu saradnju – Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije;
- 1 pozicija u Direktoratu za razvoj i praćenje i pružanje usluga u Ministarstvu socijalnog staranja, brige o porodici i demografije

Tokom 2026. godine, neophodno je realizovati zapošljavanja kako u ovim, tako i u ostalim institucijama predviđenim Planom zapošljavanja kroz dva pilot sektora.

V-3 Motivaciona politika

Kao mehanizam motivacione politike, osim regulisanja statusa zaposlenih na neodređeno, važno je naglasiti i mogućnost dodjele dodatka na zaradu na osnovu učinka rada svim službenicima koji su dio IPA sistema. Postojeća Odluka o dodatku na osnovnu zaradu za obavljanje poslova na radnim mjestima za decentralizovano/centralizovano, indirektno/direktno i podijeljeno upravljanje sredstvima u okviru instrumenta pretprijetne podrške (IPA) iz razloga zastarelosti institucionalnog okvira koji predviđa institucije kojima se dodjeljuje IPA dodatak biće izmijenjena i dostavljena Vladi na uvid i usvajanje.

Novom Odlukom prediđeno je dodatno jačanje mehanizama nadzora i kontrole budžetskih sredstava koja se opredjeljuju u cilju efikasne motivacione politike, shodno zahtjevima EU. Uz to, metodologija dodjele dodatka uz Odluku predviđa jačanje motivacione politike, ali i snažniji monitoring principa dodjele dodatka.

Osim navedenog u dijelu postupanja angažovanja dodatnog kadra, neophodno je naglasiti da novoangažovani kadar obavezno pohađa treninge u organizaciji Uprave za ljudske resurse u saradnji sa Direktoratom za upravljanje strukturama pretprijetne podrške EU i obukama organizovanim kroz projekat Tenhičke podrške NIPAK kancelariji, kako bi se blagovremno stekla znanja za obavljanje zadataka u nadležnosti pojedinačnih IPA tijela. U 2026. godini očekuje se realizacija novog modula obuka za službenike koji obavljaju poslove programiranja, implementacije, nadzora i kontrole sredstava EU fondova.